

LAKIALOITE 99/2002 vp

Laki ehdollisen ajo-oikeuden kokeilemisesta

Eduskunnalle

Rattijuopumuksesta johtuen Suomessa kuolee lähes 100 ja loukkaantuu lähes 1 000 henkilöä vuodessa. Valtioneuvoston hyväksymän pitkän aikavälin liikenneturvallisuusvision mukaan tie-liikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Alkoholin käyttö ja autoilu eivät kuulu yhteen.

Päihteiden ongelmakäyttö on suuri liikenneturvallisuusriski. Jo 0,5 promillen humalassa onnettomuusriski kasvaa jyrkästi. 0,9 promillen humala nostaa kuolemaan johtavan liikenneonnettomuusriskin yli kymmenkertaiseksi ja yli 1 promillen humala viisikymmenkertaiseksi. Henkilöautoriippuvuus yhteiskunnassamme lisääntyy samoin kuin alkoholin kulutuskin. Päihtyneenä ajamista tuskin voidaan vähentää ilman uusia keinoja.

Eräs uusi keino voisi olla niin sanottu alkolukko. Se on laite, jossa on uloshengitysilman alkoholipitoisuuden tunnistin ja joka estää ajoneuvon käynnistämisen ja ajamisen, kun määrätty esim. 0,5 promillen raja ylittyy. Tässä ehdotettu ehdollinen ajo-oikeus yhdistettynä alkolukon käyttöön voi auttaa montaa rattijuopumusongelmaista jatkamaan normaalia elämää tai rattijuopumuksesta tuomittua pitämään työpaikkansa. Alkolukon käytöllä voisi siis olla yksilön tasolla ratkaisevan positiivisia vaikutuksia. Alkolukon yleistessä sitä voi käyttää ennalta ehkäisevässä liikenneturvallisuustarkoituksessa osana toiminnan laatuja järjestelmää esim. viranomaisten ja joukkoliikenteen ajoneuvoissa. Onnettomuuksien väheneminen alentaisi inhimillisten kärsi-

mysten määrää. Yhteiskunnan kannalta alkolukon käyttö säästäisi paljon rattijuopumuksen ja siitä johtuvien onnettomuuksien aiheuttamia kustannuksia.

Ulkomaisissa tutkimuksissa autoon asennetun alkolukon on todettu vähentävän tehokkaasti rattijuopumuksen uusimista. Alkolukon poistamisen jälkeen taipumus rattijuopumukseen palautuu lähes pääsääntöisesti ennalleen. Alkolukkoa on käytetty vuodesta 1986 Yhdysvalloissa ja Kanadassa vuodesta 1990. Ruotsissa kolme vuotta jatkunut alueellinen alkolukkokokeilu ehdotetaan laajennettavaksi koko maahan ensi vuoden alusta.

Useimmat nykyisistä alkolukoista edellyttävät etukäteen harjoiteltua puhallustekniikkaa tai ääninäytettä, jolloin auton käynnistäminen toisen henkilön toimesta hankaloituu. Väärinkäytökset ajon aikana voidaan estää yhdellä tai useammalla ajon aikana suoritettavalla satunnaispuhalluksella.

Suomessa vuosien 1997—2000 liikenneturvallisuussuunnitelmaan sisältyi liikennejuopumuksen vähentämistoimenpiteenä ajonestolaitteiden käyttöönotto. Alkolukon käytöstä tehtyä tutkimusta ohjannut työryhmä ehdottaa esiselvityksen perusteella, että alkolukon käytöstä järjestettäisiin alueellisesti rajattu kokeilu.

Kokeilutoiminnan tarkoitus olisi alkolukon käyttöön liittyvien käytännön ongelmien, kehittämistarpeiden, kustannustehokkuuden, mielipiteiden ja hyväksyttävyyden selvittäminen. Alkolukon käyttäjien rattijuopumuksia ja ajokäyttämistä seurattaisiin ja pohdittaisiin, tulisiko al-

kolukon käyttöön yhdistää muita tukitoimenpiteitä. Edelleen tarkoituksena olisi pohtia, tulisiko alkolukon käytön olla rattijuopumuksen uusijoille ajo-oikeuden takaisin saamisen edellytys ja tulisiko alueellista kokeilutoimintaa seurata pitkäkestoinen valtakunnallinen alkolukko-ohjelma.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

ehdollisen ajo-oikeuden kokeilemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoituksena on järjestää alueellisesti rajoitettu kokeilu ehdollisesta ajo-oikeudesta Uudenmaan ja Pirkanmaan maakunnissa asuvien B-luokan ajoneuvon ajo-oikeuden haltijoiden keskuudessa.

2 §

Ehdollinen ajo-oikeus oikeuttaa kokeiluun osallistuvan henkilön kuljettamaan alkolukolla varustettua yksityistä henkilöautoaan Suomen rajojen sisäpuolella Ahvenanmaan maakuntaa poislukien.

Ehdollinen ajo-oikeus myönnetään kokeilutoimintaa varten ainoastaan yhden kerran.

3 §

Kokeilutoimintaan osallistuvan henkilön on:

- 1) vietävä alkolukolla varustettu henkilöautonsa tarkastettavaksi ja säädettäväksi kerran kahdessa viikossa katsastustoimipaikkaan; ja
- 2) sitouduttava alkolukon käyttöön ajokiellon ajaksi.

4 §

Katsastustoimipaikan on:

- 1) poistettava alkolukon muistissa olevat tiedot; ja

- 2) välitettävä tiedot edelleen ajokorttilupaviranomaiselle.

5 §

Alkolukkolaitteen on täytettävä direktiivin 95/54/EY vaatimukset.

6 §

Ehdollista ajo-oikeutta voidaan hakea ajokorttirekisterin pitäjän tekemän ehdotuksen perusteella. Ehdotus tehdään kaikille rattijuopumuksesta tai törkeästä rattijuopumuksesta kiinni jääneille kuljettajille, joille poliisi on määrännyt väliaikaisen ajokiellon.

7 §

Hakemuksen käsittelee ja koetta valvoo ajokorttilupaviranomainen.

8 §

Hakemus on hyväksyttävä, ellei lääkärin arvioinnin perusteella hakijan alkoholiriippuvuus muodosta estettä ehdollisen ajo-oikeuden myöntämiselle eikä hakija käytä huumeita.

9 §

Hakemuksen hyväksymisen perusteella alkolukko voidaan asentaa valtuutetussa liikkeessä. Ehdollisen ajo-oikeuden haltija vastaa alkolu-
kon hankkimisesta ja asentamisesta aiheutuvista
kustannuksista.

10 §

Ellei ehdollisen ajo-oikeuden haltija noudata
tämän lain perusteella hänelle määrättyjä vel-
voitteita, voi tuomioistuin määrätä ajokiellon
täytäntöönpantavaksi. Lopullista ajokieltoaikaa
laskettaessa otetaan huomioon aika, jonka ku-

luessa henkilö on ollut ehdollisen ajo-oikeuden
haltija.

11 §

Muutoksenhakuun tämän lain nojalla tehdyis-
tä päätöksistä sovelletaan hallintolainkäyttölain
(586/1996) säännöksiä. Tuomioistuimen ratkai-
suihin sovelletaan kuitenkin, mitä asiasta oikeu-
denkäymiskaaressa säädetään.

12 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maalisi-
kuuta 2003 ja on voimassa 1 päivään maaliskuuta
2006.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2002

Raija Vahasalo /kok
Riitta Korhonen /kok
Matti Väistö /kesk
Kalervo Kummola /kok
Olli Nepponen /kok
Kari Myllyniemi /kesk
Bjarne Kallis /kd
Pekka Kuosmanen /kok
Hannes Manninen /kesk
Toimi Kankaanniemi /kd
Tero Mölsä /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Mauri Salo /kesk
Hannu Aho /kesk
Sulo Aittoniemi /alk
Risto Kuisma /sd
Klaus Bremer /r
Arto Seppälä /sd
Pauli Saapunki /kesk
Anne Holmlund /kok
Lauri Oinonen /kesk
Martti Tiuri /kok
Paula Lehtomäki /kesk
Marjukka Karttunen /kok
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Matti Kangas /vas

Kalevi Olin /sd
Niilo Keränen /kesk
Timo Ihamäki /kok
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /kok
Irja Tulonen /kok
Pehr Löw /r
Jouko Skinnari /sd
Ilkka Taipale /sd
Ilkka Kanerva /kok
Marja Tiura /kok
Petri Salo /kok
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Matti Huutola /vas
Paula Kokkonen /kok
Leena Rauhala /kd
Nils-Anders Granvik /r
Eero Akaan-Penttilä /kok
Leea Hiltunen /kd
Ismo Seivästö /kd
Timo E. Korva /kesk
Sakari Smeds /kd
Jouko Jääskeläinen /kd
Marjatta Vehkaoja /sd
Kari Rajamäki /sd
Hannu Takkula /kesk

Kari Uotila /vas
Reijo Laitinen /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Raimo Mähönen /sd
Veijo Puhjo /vas
Tuula Haatainen /sd
Suvi Lindén /kok
Matti Vanhanen /kesk
Juha Korkea-aho /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Timo Kalli /kesk
Markku Rossi /kesk
Annika Lapintie /vas
Pirkko Peltomäki /sd
Tuija Brax /vihr
Jukka Gustafsson /sd
Seppo Kääriäinen /kesk
Jyrki Katainen /kok
Esko Kurvinen /kok
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Kyösti Karjula /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Jari Leppä /kesk
Seppo Lahtela /kesk
Pertti Turtiainen /vas
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Eero Lämäs /kesk
Håkan Nordman /r
Anu Vehviläinen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Matti Saarinen /sd
Tero Rönkä /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Tapio Karjalainen /sd
Pentti Tiusanen /vas
Pekka Ravi /kok
Unto Valpas /vas

Ola Rosendahl /r
Christina Gestrin /r
Pekka Vilkuna /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Klaus Hellberg /sd
Petri Neittaanmäki /kesk
Mika Lintilä /kesk
Tanja Karpela /kesk
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Markku Laukkanen /kesk
Pertti Mäki-Hakola /kok
Margareta Pietikäinen /r
Ulla Juurola /sd
Tuija Nurmi /kok
Mirja Ryyänen /kesk
Tarja Kautto /sd
Iivo Polvi /vas
Erkki Kanerva /sd
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Juha Karpio /kok
Jukka Vihriälä /kesk
Anne Huotari /vas
Juha Rehula /kesk
Virpa Puisto /sd
Sirikka-Liisa Anttila /kesk
Markku Markkula /kok
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Aho /kesk
Saara Karhu /sd
Säde Tahvanainen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Marja-Leena Kemppainen /kd
Irina Krohn /vihr
Heli Paasio /sd
Marjaana Koskinen /sd
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Ulla Anttila /vihr